

Komarnicka Korpalski
Kancelaria Prawna sp. j.
ul. Śląska 20
60-614 Poznań

poznan@law24.pl
telefon +48 61 8434 030
faks +48 61 8434 029

Poznań, 08.04.2014

**Koncepcja pozwu zbiorowego klientów Getin Noble Bank SA
w zakresie bezskuteczności umów kredytowych, przewidujących dowolność
banku w ustalaniu kursu indeksacji walutowej spłacanej raty kredytu.**

1. Pozew jest składany przez powiatowego rzecznika konsumentów w Poznaniu, pana Marka Radwańskiego, którego reprezentuje nasza kancelaria.
2. Pozew dotyczy zasadniczo ustalenia, że dowolność ustalania kursu indeksacji raty kredytu wywołuje nieważność albo całej umowy kredytu, albo tylko klauzuli przeliczeniowej (art. 385¹. § 2, 357¹, 388 § 1 k.c.).
3. Ustalenie nieważności całej umowy jest naszym zdaniem prawidłowym rozwiązaniem prawnym (art. 58 § 1 w zw. z § 3 k.c.)¹. Nieważność całej umowy oznaczałoby dla banku zwrot wszystkich kosztów kredytu, a dla klientów zwrot kwoty głównej kredytu. W przypadku nieważności umowy kredytu, bank nie może korzystać z przywilejów egzekucyjnych, przewidzianych dla zobowiązań z ważnych umów bankowych (art. 96 i 97 pr. bank.).
4. Nieważność samej tylko klauzuli przeliczeniowej oznaczałaby obowiązek banku zwrotu nadwyżki spłat uzyskanej dotąd dzięki indeksacji walutowej. Oznacza to dalsze istnienie kredytu złotówkowego (opiewającego na kwotę w złotych wynikającą z umowy) z oprocentowaniem wg stawki Libor.
5. Zauważalna niechęć sądów do obalania całych umów (wynikająca pośrednio też z ww. wyroku VI ACa 420/11) wskazuje, że o wiele bardziej prawdopodobnym rozstrzygnięciem jest ustalenie nieważności częściowej, tj. nieważności samej tylko klauzuli przeliczeniowej. W takim wypadku, najbardziej prawdopodobnym rozwiązaniem jest przyjęcie, że:

¹. Zob. glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie sygn. akt. VI ACa 420/11, <http://law24.pl/328monitor-prawa-bankowego-dowolnosc-spreadow-walutowych>, M. Pr. Bank. nr 4/2013.

zarówno przewalutowanie inicjalne, jak i „zwrotne” (z chwili spłaty raty) jest nieważne a kwotą odniesienia jest kwota inicjalna kredytu w walucie polskiej; kwoty należne bankowi są wyliczane tak, jakby to był kredyt złotówkowy bez elementu walutowego.

6. Dodatkowo, pozew wskazuje na nadzwyczajną zmianę stosunków (art. 357¹ k.c.) w zakresie kursów PLN, która w krótkim czasie straciła 50% wartości w stosunku do innych walut (nie jest to przypadek waloryzacji, gdyż pieniądz nie stracił wartości w stosunku do wszystkich dóbr, jak w przypadku inflacji, a – stracił w stosunku do niektórych dóbr, czyli w stosunku do walut obcych).
7. Dodatkowo, pozew wskazuje na wyzyskanie niedoświadczenia klientów, którzy mieli prawo spodziewać się, że bank jako instytucja zaufania publicznego powołana do redukcji ryzyka finansowego na rynku w ramach działalności depozytowo-kredytowej (art. 2 pr. bank.), nie wywoła przez kredyt z elementem walutowym rujnującego ryzyka dla klientów banku (art. 388 § 1 k.c.).
8. Wyżej wymienione roszczenia będą uzupełnione o roszczenie odszkodowawcze (art. 471 k.c.).
9. Wskazane wyżej ad. 6-7 podstawy prawne uzasadniają żądanie uchylenia z mocą wsteczną klauzul przeliczeniowych.
10. Powyższe argumenty stanowią zrąb żądania pozwu w postępowaniu grupowym przeciwko Getin Noble Bank SA. O ile kwestia zakazu dowolności w ustalaniu wysokości zobowiązań klienta jest właściwie przesądzona, o tyle otwarte są kwestie skutków prawnych dowolności, nadzwyczajnej zmiany stosunków oraz wyzysku.
11. Wygrana w procesie o ustalenie otworzy drogę do dochodzenia zwrotu konkretnych kwoty w oparciu o zasady, opisane przez sąd. Podzielenie dochodzenia roszczeń na etap ustalający i etap zasądający ma następujące zalety:
 - a) proces o ustalenie nie jest spowalniany przez żmudne ustalanie sposobów ustalania wysokości roszczeń a później wysokości samych roszczeń każdego klienta, a także – ujednociania tych roszczeń zgodnie z wymogami procedury grupowej;
 - b) w procesie o ustalenie wychodzimy od założenia, które praktycznie nie może być kwestionowane, czyli że dowolność spreadów jest zakazana; zadanie sądu jest jasno sprecyzowane i stricte prawnicze, mianowicie chodzi o odpowiedź na pytanie: jakie skutki prawne wiążą się z naruszeniem zakazu dowolności spreadów;

- c) w procesie o zasądzenie zwrotów nadpłat, sąd będzie miał już z góry ustalony i wiążący sposób wyliczania kwot należnych klientom; w procesie nie będzie już chodzić o ustalenie „czy?“, „jak?“, lecz „ile?“.

Oczywiście wszystkich aspektów wyliczeń sąd w pierwszym procesie nie ustali. Wskaże jednak zasady, które będą w drugim procesie niepodważalne dla sądu, biegłego oraz banku.

Mariusz Korpalski
radca prawny